

Dvě novinky v ozimém tritikale

V roce 2022 byly na základě výsledků sklizňových ročníků 2019–2021 registrovány dvě nové odrůdy ozimého tritikale. Jedná se odrůdy Bogart a Presley.

Ing. Milan Nečas

působí v Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském jako referent specialista pro plodiny tritikale a žito. Zakládá odrůdové pokusy pro uvedené plodiny, zpracovává dosažené výsledky a na jejich základě vydává rozhodnutí o registraci přihlášených odrůd.

Obě odrůdy ve sledovaném období prokázaly vysokou výnosovou úroveň především v neošetřené variantě pěstování se sníženou dávkou dusíkatého hnojení a bez použití morforegulatoru a fungicidního ošetření.

Bogart

Bogart je polopozdní odrůda pro krmné účely. Rostliny jsou nízké, středně odolné proti poléhání. Zrno je středně velké. Odrůda je středně odolná až odolná proti napadení padlím tritikale na listu, středně odolná proti napadení komplexem listových skvrnitostí

tritikale, odolná proti napadení feosferiovou skvrnitostí tritikale v klasu, odolná proti napadení hnědou rzivostí tritikale, odolná proti napadení žlutou rzivostí tritikale.

Podle provokačních testů je středně odolná proti vymrzání.

Výnos zrna je v neošetřené variantě pěstování vysoký, v ošetřené variantě pěstování středně vysoký.

Hodnota čísla poklesu je středně vysoká, obsah dusíkatých látek středně vysoký, objemová hmotnost vysoká, podíl předního zrna vysoký.

Užitná hodnota je dána kombinací vysokého výnosu zrna v neošetřené variantě pěstování a odolností proti napadení hnědou rzivostí tritikale, a proto je odrůda ve srovnání s registrovanými odrůdami ozimého tritikale zřejmým přínosem.

Předběžné označení odrůdy: Fr 1247/15

Původ odrůdy: (Agostino x Sequenz) x Vuka

Udržovatel: PZO-Pflanzenzucht Oberlimpurg, Německo

Zástupce v ČR: RWA Czechia s. r. o.

Presley

Presley je polopozdní odrůda pro krmné účely.

Rostliny jsou nízké, středně odolné až odolné proti poléhání. Zrno je středně velké až malé.

Odrůda je středně odolná proti napadení padlím tritikale na listu, středně odolná proti napadení komplexem listových skvrnitostí tritikale, odolná proti napadení feosferiovou skvrnitostí tritikale v klasu, odolná proti napadení hnědou rzivostí tritikale, odolná proti napadení žlutou rzivostí tritikale.

Podle provokačních testů je středně odolná proti vymrzání.

Výnos zrna je v neošetřené variantě pěstování vysoký, v ošetřené variantě pěstování středně vysoký.

Hodnota čísla poklesu je středně vysoká, obsah dusíkatých látek středně vysoký, objemová hmotnost vysoká, podíl předního zrna vysoký.

Užitná hodnota je dána kombinací vysokého výnosu zrna v neošetřené variantě pěstování a odolností proti napadení hnědou rzivostí tritikale, a proto je odrůda ve srovnání s registrovanými odrůdami ozimého tritikale zřejmým přínosem.

Předběžné označení odrůdy: LD 17/710

Původ odrůdy: (Agostino x Sequenz) x Vuka

Udržovatel: PZO-Pflanzenzucht Oberlimpurg, Německo

Zástupce v ČR: VP AGRO, spol. s r. o.

Popisy odrůd ozimého žita

U ozimého žita existují tři typy odrůd: populace, syntetické populace a hybridní odrůdy. Ve srovnání s odrůdami typu populace je cena osiva hybridních odrůd vyšší. Hybridní odrůdy jsou však výnosnější a používá se u nich nižší výsevek. Pro potřeby této publikace je z praktických důvodů použito třídění pouze na odrůdy populace a hybridy.

Odrůdy typu populace jsou v následných generacích stabilní. Všechny množitelské stupně osiva jsou morfologicky i fenotypově identické. Odrůdy typu syntetické populace nejsou v genetické rovnováze. Jednotlivé množitelské stupně jsou přesně definované generace a nemohou být zaměňovány. Množení se uskutečňuje ze stanovených, identických a reprodukcí schopných komponentů, které kvetou ve stejné době.

Hybridy – předstupně a základní osivo jsou komponenty a jsou odlišné od výsledného hybridu (odrůdy). Osivo se udržuje a množí pravidelně ze stanovených komponentů. Řízené opylení se provádí pomocí pylové samčí sterility nebo metodami chemické kastrace. Certifikované osivo je kříženec výchozích komponentů.

Pokusy byly založeny na zkušebních lokalitách Horažďovice, Hradec nad Svitavou, Chrastava, Jaroměřice, Lípa, Pusté Jakartice, Staňkov, Uherský Ostroh, Vysoká ve dvou variantách pěstování: neošetřené a ošetřené.

1. neošetřená varianta:

- mořidlo (účinné proti plísni sněžné a sněti mazlavé),
- základní dávka dusíku podle normativu s ohledem na obsah dusíku v půdě,
- bez ošetření fungicidem,
- bez ošetření morforegulatorem.

2. ošetřená varianta:

- mořidlo (účinné proti plísni sněžné a sněti mazlavé),
- základní dávka dusíku podle normativu s ohledem na obsah dusíku v půdě zvýšená o 40 kg/ha při produkčním hnojení,
- fungicid proti listovým a klasovým chorobám (na začátku metání),
- morforegulator.

Celková základní dávka dusíku se v závislosti na předplodině a lokalitě pohybovala v rozmezí 50–120 kg čistých živin na hektar.

Výnosy jsou uvedeny v procentech k čtyřletému průměru (2018 až 2021) všech odrůd v ošetřené variantě pěstování. Požadavky pro zrno žita jako zemědělského výrobku určeného k průmyslovému zpracování stanovuje norma ČSN 1100-4

Dankowskie Diamant^{CPG}

Dankowskie Diamant je středně raná odrůda typu populace. Rostliny jsou vysoké, středně odolné proti poléhání. Zrno je středně velké až velké.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: DANKO Hodowla Roslin, Sp. z o. o., Polsko

Zástupce v ČR: OSEVA, AGRO Brno, spol. s r. o.

Registrace: 2010

Gonello^{CPG}

Gonello je polopozdní hybridní odrůda. Rostliny jsou nízké, středně odolné proti poléhání. Zrno je středně velké.

Pěstitelská rizika: Menší odolnost proti napadení hnědou rzivostí žita (rzi žitnou).

Udržovatel: KWS LOCHOW GMBH, Německo

Zástupce v ČR: SOUFFLET AGRO a. s.

Registrace: 2011

Inspector^{CPG}

Inspector je středně raná odrůda typu populace. Rostliny jsou vysoké, méně odolné proti poléhání. Zrno je středně velké až velké.

Přednosti: Vysoký podíl zrna nad sítím 2,2 mm.

Pěstitelská rizika: Menší odolnost proti poléhání, nízké číslo poklesu.

Významné hospodářské vlastnosti odrůd ozimého žita (ÚKZÚZ, 2018–2021)

Typ odrůdy Odrůda	průměr všech od- růd (t/ha)	Populace		Hybridy					
		Inspector	Dan- kowskie Diamant	KWS Tayo	KWS Jethro	KWS Berado	SU Arvid	SU Perfor- mer	Gonello
Výnos zrna (%)									
Neošetřená varianta (N)	8,59	73	72	95	94	94	91	91	88
Ošetřená varianta (O)	9,85	86	83	109	107	107	106	103	99
Agromická data									
Metání – rozdíl od odrůdy Dan. Diamant ve dnech		-1	130	1	1	2	0	0	1
Zralost – rozdíl od odrůdy Dan. Diamant ve dnech		0	208	-1	1	2	0	1	1
Délka rostlin (cm)		160	154	142	146	140	143	140	136
Odolnost proti poléhání (9–1)		5	7	7	7	7,5	6	6	6
Počet produktivních stébel na m²		595	579	627	621	640	609	647	652
Hmotnost 1000 zrn (g)		33	34	34	34	32	32	33	32
Počet zrn v klasu		38	37	47	46	47	49	44	44
Odolnost proti chorobám (9–1)									
Padlí žita (padlí travní)		7	7	8	7	8	8	7	7
Hnědá rzivost žita (rez žitná)		6	6	7	6,5	6	6	6	5
Komplex listových skvrnitostí žita		5	5	6	6	6	5	6	5
Feosferiová skvrnitost žita (braničnatka plevová)		8	7	8	8	8	7	7	7
Černá rzivost trav (rez travní)		6	6	7	6	5,5	6	5,5	5,5
Kvalita zrna									
Objemová hmotnost (g/l)		739	741	734	736	747	732	737	752
Podíl zrna nad sítím 2,2 mm (%)		86	82	87	90	84	85	86	82
Číslo poklesu (s)		203	244	299	303	306	194	268	278
Obsah dusíkatých látek v sušině (%)		10,0	10,4	9,0	9,0	8,9	9,0	9,1	9,2
Amylografické maximum (A. J.)		383	529	694	793	817	373	630	795
Teplota mazovatení (°C) max.		69	72	78	79	80	70	73	74
Množitelské plochy 2021 (E + C1, %)		12,3	1,0	2,6	-	0,7	2,0	6,5	6,9
Rok registrace		2017	2010	2020	2020	2020	2021	2015	2011

Relativní výnosy jsou vztaženy k průměru všech odrůd v ošetřené variantě (9,85 t/ha); *menší počet dat – nová odrůda; bodové hodnocení: 9 = nepolehává, odolná proti napadení; 1 = zcela polehává, náchylná k napadení; varianta pěstování: N = neošetřeno fungicidy ani morforegulatory, O = ošetřeno fungicidy a morforegulatory; kategorie rozmnožovacího materiálu: E – elita, C1 – certifikované osivo

Udržovatel: P. H. Petersen Saatucht Lundsgaard GmbH, Německo

Zástupce v ČR: SAATEN-UNION CZ s. r. o.

Registrace: 2017

KWS Berado^{CPG}

KWS Berado je polopozdní hybridní odrůda. Rostliny jsou středně vysoké až nízké, středně odolné až odolné proti poléhání. Zrno je středně velké.

Přednosti: Vysoké číslo poklesu.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: KWS LOCHOW GMBH, Německo

Zástupce v ČR: SOUFFLET AGRO a. s.

Registrace: 2020

KWS Jethro^{CPG}

KWS Jethro je polopozdní hybridní odrůda. Rostliny jsou středně vysoké, středně odolné proti poléhání. Zrno je středně velké až velké.

Přednosti: Vysoké číslo poklesu, vysoký podíl zrna nad sítím 2,2 mm.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: KWS LOCHOW GMBH, Německo

Zástupce v ČR: SOUFFLET AGRO a. s.

Registrace: 2020

KWS Tayo^{CPG}

KWS Tayo je polopozdní hybridní odrůda. Rostliny jsou středně vysoké, středně odolné proti poléhání. Zrno je středně velké až velké.

Přednosti: Velmi vysoký výnos zrna, vysoké číslo poklesu, vysoký podíl zrna nad sítím 2,2 mm.

Pěstitelská rizika: Středně vysoká až nízká objemová hmotnost.

Udržovatel: KWS LOCHOW GMBH, Německo

Zástupce v ČR: SOUFFLET AGRO a. s.

Registrace: 2020

SU Arvid^{CPG}

SU Arvid je středně raná hybridní odrůda. Rostliny jsou středně vysoké, středně odolné proti poléhání. Zrno je středně velké.

Pěstitelská rizika: Nízké číslo poklesu, středně vysoká až nízká objemová hmotnost.

Udržovatel: Hybro Saatucht GmbH & Co. KG, Německo

Zástupce v ČR: SAATEN-UNION CZ s. r. o.

Registrace: 2021

SU Performer^{CPG}

SU Performer je středně raná hybridní odrůda. Rostliny jsou středně vysoké až nízké, středně odolné proti poléhání. Zrno je středně velké až velké.

Přednosti: Vysoký podíl zrna nad sítím 2,2 mm.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: Hybro Saatucht GmbH & Co. KG, Německo

Zástupce v ČR: SAATEN-UNION CZ s. r. o.

Registrace: 2015

CPG – udělena odrůdová práva Společenství (nařízení Rady (ES) 2100/94)

Ing. Milan Nečas,
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský